

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRTO LETO
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Več narodne vzgoje!

Kdor je že kdaj hodil ali kolesaril po Koroškem in prišel potem na Kranjsko, ta je morda opazil pri pozdravljajočih šolskih otrocih, da pozdravljajo v nemških krajih Koroške in Kranjske večinoma s „hajl“, med tem ko po slovenskih krajih prevladuje „hvaljen bodi J. Kr.“. Malenkostno opazovanje sicer, a vendar vredno, da je nekoliko zasledujemo, ker se vidi, da so nemški otroci vzgojeni bolj nacionalno nego slovenski.

Kje je vzrok? Edino na učiteljstvu gotovo ne, kajti naše učiteljstvo je zvečinoma odločno narodno, kakor nemško. Na duhovščini tudi ne moremo najti provzročiteljev, ker glavni vpliv šolske vzgoje je vendar povsod še v rokah učiteljev. Vzroki morajo biti drugje.

In tu pridemo zopet na slavnoznan avstrijski sistem: Nemcem je dovoljeno vse, Slovenci naj bodo veseli, če smejo moliti slovensko. Nemce se sme podučevati že v ljudski šoli na strogo nemškonacionalni podlagi, Slovenci morajo biti zadovoljni, da se jih vzgaja v po-božne avstrijske patrijote v maternem jeziku. Vseposod pa tiči v ozadju raznarodovalni, germanizatorični namen.

Odkar je cesarica Marija Terezija leta 1770. podpisala dobroznano resolucijo: šola pak je in ostane državna zadeva, so se vse avstrijske vlade krčevito držale te naprave za vzgojo dobrih avstrijskih patrijotov. In ker je po mnenju vlade rešitev in ohranitev Avstrije edino v tem, če se druge narode ponemči, se poslužuje najizdatneje in na najpremetenejši način šole za polaganje germanizacije. In to delo se vrši sistematično!

Le poglejmo naša ljudskošolska berila: Vsebina vseh spisov, ki nimajo naravoslovne vsebine, je po pretežni večini nabožna in avstrijsko-patrijotična, v malem obsegu kranjska; slovenska in slovanska pa prav skoraj nič, in truditi smo se morali, da smo dobili v berilih parkrat besedo „Slovenec“. Edina narodna pesem je Vodnikova: Na moje rojake! Čisto prozorno pa gleda iz celega sistema smer pri zemljepisnem delu beril: Vse kronovine, vsa krajevna imena so predstavljena na nemško, odnosnolaško, tudi po slovenskih in slovanskih pokrajinah, kjer so slovanska imena vendar edino pristna in edino prava.

Na tej podlagi in v tej smeri se vrši vzgoja onih širnih slovenskih mas, katerih vzgoja se konča s četrtim razredom ali oddelkom ljudske šole. Ali se moremo potem čuditi, da je med preprostim ljudstvom še vedno ime Kranjec veliko bolj znano kot ime Slovenec?

Naše neomajno prepričanje je, da ljudska šola daje pravec in smer bodočemu državljanu, da mu daje podlago, na kateri je vsakemu možno se dalje izobraziti. In če po premišljenem vladnem črtežu Slovenci pridejo narodno nezavedni v življenje, potem je raznim tujim vplivom, katerim smo ravno Slovenci na vseh mestih močno izpostavljeni, lahko raznarodovati nas. Saj kako bi mogel soditi človek brez posluha, ali človek brez vsake glasbene izobrazbe, kako je pesem prav zapeta?

Zato je po našem mnenju veliko premalo, če se podučuje v ljudskih šolah v maternem jeziku samo in se nas vzgaja le za dobre Avstrijce in dobre katoličane, če se pa pri tem popolnoma zanemarja zbuditev naše narodne zavesti in narodnega ponosa. Vsebina in smer vzgoje je in ostane vedno glavna reč, in ta se vrši med Slovenci še vedno samo v smislu resolucije iz leta 1770.: versko in avstrijsko. Narodnosti vzbujati, narodno zavest krepiti, narodni ponos dvigniti, ter s tem vzgojiti samozavestne avstrijske državljanke, to je pri okostenelosti našega vladnega birokratizma za Slovence preveč zahtevano.

Ne pričakujemo od vlade naklonjenosti, ne nadejamo se spremembe sistema v doglednem času, a pričakujemo od naših narodnih zastopnikov, pričakujemo od slovenske javnosti, da zahteva svoje pravice: Ne smemo se zadovoljiti z vzgojo samo za dobre avstrijske patrijote, zahtevati in doseči moramo, da nam ljudska šola vzgaja tudi dobre in zavedne slovenske narodnjake. In ker morajo učne knjige dajati pravec vse vzgoje, zahtevati moramo spremembe v tezdenci in izbiri ter sestavi beril.

Začasno pa je naše slovensko učiteljstvo v prvi vrsti poklicano poseči tu s svojim mogočnim vplivom vmes, poklicano tembolj, ker nam more nadomestiti vse ono, kar nam vlada mačehovsko noče nakloniti: narodne vzgoje. Pa tudi vse slovensko časopisje, vse naše javno življenje mora imeti glavno to smer, da zbudi in dvigne narodno zavest in narodni ponos. Podlaga samozavesti in ponosu

je seve izobrazba v vseh strokah v narodnem, domačem jeziku in gospodarska neodvisnost.

Ker smo navezani sami nase in ne moremo upati od vlade pravičnosti, treba je vsem izobražencem delati združeno za povzdigo narodne zavesti in zidati obenem trdno podlago duševne in materijalne neodvisnosti.

Zato ne smemo samo od vlade ampak tudi od nas samih zahtevati več narodne vzgoje! In če bomo delali oboje vztrajno, zagotovljena nam je bodočnost!

Politični pregled.

Zbornica.

Zbornične počitnice se vedno bolj bližajo, zato skušajo z nekako čudno hitrostjo razni poslanci še pred zaključkom parlamenta staviti predloge in interpelacije ali se pa skušati v govorniški tekmi. Večinoma so pokazale do sedaj vse stranke resno voljo do dela in zato kopicile zahteve na zahteve v enomer. Opaža se tudi vedno večja in močnejša koncentracija sorodnih elementov, zato tudi vlada že sedaj upa, da dobi v jeseni potrebno parlamentarno večino, ki bo sestajala iz nemških krščanskih socijaleev, Poljakov, nemške zveze, Mlado- in Staročehov, agrarcev, Romanov in Jugoslovanov. Sestaviti bi se moral potem nov kabinet, kjer bi dobili najbrže tudi Jugoslovani svojega zastopnika.

Različni zbornični odseki so se tudi že konstituirali in prično z rednim delovanjem. Odseki so sledeči: gospodarski (načelnik Ellenbogen), brambni (Pogačnik), kmetijski (Kink, namestnik Povše), obrtni (Malachowski), justični (Nietsche, namestnik Laginja), tiskovni (Ivčević), peticijski (Tonelli, namestnik Spinčić).

Imuniteta nenemških govorov.

Ko se je objavilo, da se bodo v državnozbornski korespondenci priobčevali v nemškem prevodu tudi nenemški govori, in sicer jih bo objavljala pregledno žurnalistično izvežban uradnik, so zagnali Nemci velikanski krik. Nemci so začeli pozivljati vse nemško časnikarstvo, naj ne priobčuje nenemških govorov ampak jih naravnost bojkotira. To pa, da bo nemško časopisje nenemške govore bojkotiralo, nima prav nobenega pomena, saj jih tudi doslej niso nikoli zabeleževali.

LISTEK.

Vsesokolski zlet v Pragi.

(Dalje.)

Telovadba.

Vse naše mišljenje in pričakovanje je bilo osredotočeno na telovadišču. Vedeli in slutili smo, da doživimo tu nekaj velikega, nekaj, kar se doslej na vsem svetu še ni bilo doigralo. In vedeli smo tudi, da je — Slovan, ki bo učinil ono veliko in dušo nam je polnila zavest, da je vsaki izmed nas član te velike slovanske rodbine, a ne samo to, ampak da vsaki izmed nas donša kamenčke za zgradbo tega velikega dela. Ni se morda odigrala kaka gledališka predstava na ravnini letenski, marveč je Sokolstvo hotelo pokazati uspehe mnogoletnega, vztrajnega, požrtvovalnega dela, dela, ki mu je torišče časih preskromna telovadnica, dela, ki ga le redkokdaj kažemo na zunaj, dela, ki zahteva od mladega človeka mnogo samozatajevanja, najstrožje samozvoje vzgoje in discipline napram samemu sebi. Brez vsega tega ga ni in ne bi smelo biti javnega nastopa sokolskega. V tem tiči globoki pomen

Sokolstva, to se pravi sokolske telovadbe, ki edina ti podaja ono vzgojo, vsled katere zamoreš postati pravi Sokol...!

V prvih poldanskih urah v soboto 29. rožnika je romala cela Praga proti oni ravnini, ki se razprostira onstran Veltave na desni strani pod Hradšani in ki služi navadno za vsakovrstne sportne igre, foot-ball in druge. Čisto ob periferiji Prage leži Letna, za vsesokolski zlet so jo pomaknili nekoliko bliže s tem, da so izpeljali električno železnico prav do telovadišča. Biti si moral dober rokoborec, ako si hotel dobiti mesta na tem električnem tramvaju, bodisi da si hotel dospeti do telovadišča, bodisi da si po končani telovadbi skušal priti čim prej domov. Seveda kakih stotisoč ljudi in vsi so hoteli biti prvi. In najmanj stotisoč ljudi je bilo vsako popoldne pri javni telovadbi v onem velikanskem pravokotniku, ki je predstavljal telovadišče. Zavzemalo je ploskve 10-1858 ha ali 101.858 m², za telovadbo zgrajeni prostor pa 3.636 ha ali 36.360 m². Telovadni prostor je bil dolg 225 m širok 161 m. Za proste vaje, ki jih je delalo 8064 telovadcev, so rabili blizu 3 ha. Zgradba telovadišča, ograje, tribune, garderobe, okrašenje i. dr. je stalo 120.000 kron.

Že telovadišče samo napravlja velikansk utis. Veličastno je okrašeno v slovanskih barvah. Pred vhodi je vrsta stebrov zvezanih med seboj z zelenimi girlandami. Ob vhodih na visokih stališčih stoje levi v nadnaravni

velikosti, a na visokih obeliskih veliki sokoli z razpetimi krili. Nasproti vhodom na zapadni strani je glavna tribuna z ložami za goste; tej nasproti pa paviljon za godbo, zgrajen po vseh akustičnih pravilih. Paviljon ima eliptično obliko, da odbija glasove do najskrajnejših točk telovadišča enakomerno in istočasno. Godba je štela 120 mož. Pod tribunami na vsaki strani godbe so po vsej dolžini telovadišča restavracije. Takoj ob vhodu je nameščena pošta, brzovjav in telefon. Garderobe so onstran tribun. Nad glavno tribuno visoko gori na strehi ima svoje mesto poveljnik sokolske armade dr. Jindřich Vaníček, načelnik Č. O. S.; telefon in telegraf ga vežeta s paviljonom z godbo in z garderobami.

Nepopisno veličasten je bil pogled po vsem telovadišču z glavne tribune. Vse tribune zasedene do zadnjega mesta, spodaj na stojiščih pa zopet glava pri glavi, Sokoli so dobili svoja mesta nad tribunami na stojiščih krog vsega telovadišča in bilo je od daleč videti kakor pestra pokrajinska slika, ki jo krog in krog obdajajo makovi cvetovi.

Že od začetka meseca rožnika so prirejali javne telovadbe na tem telovadišču, ali prva pomembnejša prireditelj je bila v četrtek 27. rožnika: tekmovalna telovadba za prvenstvo v Češki Obci Sokolski. Češka Obec Sokolska je zveza 711 sokolskih društev na Češkem, Moravskem, v Šleziji ter na Dol. Avstrijskem, združenih v 37 župah. Šteje danes 58.000

Neki židovski list celo trdi, da nenemški govori v poslanski zbornici sploh izgube imuniteto, ako niso šli prej skozi cenzuro.

Tega se nam pač ni treba bati in se niti o tem govoriti ne more, ker nam tiskovni zakonik sam jamči popolno imuniteto ko pravi, da za natančna poročila o javnih obravnavah državnega zbora ne more nihče biti klican k odgovornosti. Zato je pač smešna trditev nemških listov glede imunitete nenemških govoro, ker nam zakon sam popolno imuniteto jamči.

Reforma politične uprave.

Pri razpravi o računskem provizoriju je ministrski predsednik baron Beck govoril med drugim tudi o vladini reformi politične uprave. Dejal je, da je naš upravni aparat postal že historičen in se nikakor ne razvija česu primerno.

Prestolni govor je že obljubljal korenito reformo v politični upravi. Vendar vsi ti nedostaki se ne dajo enkrat odstraniti, ampak stare forme moramo kolikor mogoče napolniti z novim duhom in tako pomladiti prejšnje oblike. Kjer pa čutimo pomanjkljivosti moramo pripojiti nove forme česu primerne. Posebno važna nova forma bodo okrožni uradi, od katerih moramo pričakovati zares dobrih posledic in uspehov, ki bodo predvsem največ prispevali k potrebni reformi avtonomne uprave in tvorili ponekod celo pravi temelj, na katerem se ima poslednja zidati.

Treba je obsežnega pripravljalnega dela za vse te reforme, ki smerjujejo posebno na skrajšanje instančnih vrst in na določitev kompetence bodočemu političnemu uradu.

S pripravljalnimi delom se je že pričelo in se bo še pospešilo, tako da se bodo ministrstva na jesen že lahko posvetovala o tem projektu, ki se potem koj uveljavi legalnim putem. Tudi premišljuje vlada v koliko bi se mogle do te dobe izvesti reforme že sedaj. Posebno skuša olajšati in skrajšati že sedaj dolge in nepotrebne forme kolikor je namreč mogoče v mejah še veljavnih zakonov.

Zato je delokrog deželnih političnih oblastij razširila že sedaj, in sicer s tem, da pri notranjih administrativnih odredbah manjšega pomena ni potreba kakor do sedaj potrdila od ministrstva, ampak lahko uradi sami o tem definitivno odločujejo. Sploh se ima zreformirati vse od priprostih pisaren do najvišjih uradov, in sicer tako, da bo uprava odgovarjala sedanjemu duhu časa in potrebam moderne države.

Toliko nam torej obljublja vlada o njenih reformah. V koliko jo bo izvedla se ne more natanjko določiti, moramo pač čakati, da se z reformo resno prične in udejstvi kričeče potrebe.

Končna volitev predsednikov poslanske zbornice

vršila se je včeraj 23. julija. Prvotno je bilo navzočih izvanredno mnogo poslancev. Še pred volitvami zapustili so socialni demokratje ostentativno zbornico. Nato je bil izvoljen dr. Weisskirchner s 311 glasovi izmed 333 odanih. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen dr. Začek z 244 glasovi, dočim jih je bilo odanih 256. Zahvalil se je za izvolitev v češkem jeziku. Za drugega podpredsednika je bil izvoljen Poljak dr. Starzinski.

Hrvatska.

Fuček - Rakodezay je še vedno san. Ipak se je bati, da na tistem preparira svoje ljudi, to je, nekatere stare madžarone; Egersdorfer, znani Khuenov poročevalec, se imenuje, in Tomažič, minister Khuenov, piše v uradnih „Nar. Novinah“. Madžaroni bi o prihodnjih volitvah kandidirali kot samostalna stranka (faktično Fuč-

kovi podkupljenci in zavezniki), naknadno pa bi dobili posvete Fučkovo.

Ob teh razmerah hrvatski političarji ne bodo imeli počitnic in v istini, skupščino za skupščino prirejajo (dasi Fuček že tu in tam katero zabrani); posebno znamenita je bila skupščina na Sušaku, kjer sta govorila Barčić in Supilo, ki je rekel: „Hrvatska nima nikake „misije“ na Balkanu: balkanski narodi ne potrebujejo take naše „misije“; mi moramo čuvati napredek našega naroda in kakor smo bili nekdanj antemurale christianitatis proti navalom od iztoka, tako moramo sedaj biti branik balkanskim narodom od zapada. Sedaj pa se hočemo vrniti v Pešto z obstrukcijo ter preprečiti proračun, rekrute, avstrijsko-ogrsko nagodbo.“

O sodelovanju Hrvatov pri sklepanju te nagodbe je, interpeliran, odgovoril ministrski predsednik Beck, da avstrijsko-ogrsko nagodba iz l. 1867 pozna le v drž. zboru zastopane dežele in dežele Štefanove krone, in po glasu zakona ima prav; zakaj določba o sodelovanju Hrvatov je ohrvatsko-ogrski nagodbi, ki je eno leto mlajša in to so potrdili hrvatski, ogrski parlament in kralj; ta določba se torej tiče Ogrov, Hrvatov in kralja, zato se bodo Hrvati, ko pride avstrijsko-ogrsko nagodba pred njih sabor na proglašenje, obrnili z odreso na kralja.

„Nagodba je prokletstvo hrv. naroda, ona je sekira s kojo nas bijejo po glavi, ona je pot po koji nam pride vsako zlo iz Beča in Pešte“; pravaška misel je misel vseh Hrvatov (izvemši stare špekulante Madžarone); protinagodbena mišljenje seže nazaj na velika samostalna politična čina Hrvatov, ko so l. 1527. neodvisno od Ogrske in si Ferdinanda izbrali kraljem in l. 1712. neodvisni od njih sprejeli pragmatično sankcijo, ki določa, da je samo tisti Habsburžan hrvatski kralj, ki stoji v Avstriji in vlada v Kranjski, Štajerski in Koroški. Pri nas malo poznamo to določbo, a poznamo jo, da bomo tudi mi pravaši! — Društvo „Braće hrvatskega Zmaja“, kulturno društvo, slično naši „Akademiji“, je v Dunajskem Novem mestu poiskalo in v poseben grob preneslo smrtne ostanke Zrinjskega in Frankopana, ki sta l. 1670. bila obglavljena kot zoročnik. Politični krogi se bodo pobrigali, da dobe amnestijo in jih potem spravijo v domači zemlji. Erazem Tatenbah!

Trgovinska pogodba s Srbijo.

Trgovinska pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo so se prekinila. Formalni predlog je bil že v zadnjem zasedanju delegatov obeh držav stavljen, pokazale pa so se še nekatere diference, ki se ne dajo tako hitro poravnati. Za to se je preložilo nadaljnje pogajanje šele na mesec september.

Obenem je predložila Avstrija, naj se sklene začasna pogodba, ker ji je mnogo ležeče na tem, da preneha sedanje stanje. Ker pa srbski delegati niso pooblašteni sklopiti le začasne pogodbe, se je podal srbski finančni minister v Beograd, da tam dobi potrebna pojasnila in pooblastila za eventualno provizorično pogodbo.

Zveza ruskega naroda.

Za volitve v novo dumo se opaža povsod veliko zanimanje. Med mnogimi drugimi strankami se je ustanovila tudi posebna „Zveza ruskih ljudi“. Omenjena zveza namerava podati carju udanostno izjavo in potem delati na to, da se skliče peti splošni kongres ruskih ljudi. Voditelji te zveze so prepričani, da zmaga zveza pri novih volitvah celo v Petrogradu, na deželi si je pa zmage popolnoma svesta.

Ciganje.

(Dalje.)

Čutila je tudi, da bi ji bilo zdaj lahko zapustiti šume in ravnine, in da bo prvo hrepenenje vedno večje kakor drugo. In objele so jo sanje, ki so bile zelo objestne in prešerne. Mislila je, da je že prišel tibi gospod, da jo je že prijel z mehko roko in jo odvedel v svojo visoko hišo. Na pragu je treba obrisati umazane in prašne noge, da se ne oblatijo bela tla svetlih in prostranih sob. Rahlo se mora stopati, da se ne prebudi stara gospa, ki je zelo dobrodelna in spi ta hip na beli visoki postelji. Okna je treba zapreti, ker se je pojavila zunaj močna sapa, ki dviga po cestah prah in ga raznaša po ulicah in vrtovih. Prašno je že vse zelenje po vrtu, a sapa bo prinesla dež, ki bo izmil prah in oživil rastline.

Jutro je, sredi mesta pozvanja k maši, in treba je obleči danes najlepšo obleko in pokriti najlepšo ruto, ki je obrobljena z mehкими svilenimi franžami in ima po sredi rdeče velike rože. Lepo pristoja ruta k obrazu, od nje objeta lica daleč bolj eveto, in dosti lepše gledajo črne oči. Tudi črni lasje na čelu se vse lepše podajo, in roka, ki jih popravlja, ni več tako rjava.

Od daleč že prihajajo ljudje, vsi so, samo ciganov ni, ki so hudobni ljudje in ne verujejo v Boga. Niso poučeni, ne poznajo verskih skrivnosti in sv. pisma. Ne vedo

Mestna pisarna je sestavila imenik prvega razreda vseh petrogradskih volilcev. Volilcev bode v tem razredu okoli 620. Sem spadajo namreč vsi oni, ki imajo premičnine vsaj 1000 rubljev, ali pa so lastniki obrtnih izkazov. Ti pravi ruski ljudje upajo, da bo duma mogla uspešno delovati, ako dobe večino v njej.

Vinarsko gibanje na Francoskem.

Kakor se poroča s Francoskega se na Jugu ljudstvo vedno bolj pomirja in cela situacija je sploh izgubila kritično lice. Zato se lahko trdi, da bode vojaštvo, ki je bilo poslano na jug, da napravi mir in red, kmalo odpoklicano nazaj. Mir ima seveda le bolj zunanje lice, ker vinogradniki se še vedno organizirajo in skušajo potom organizacije doseči izboljšanje svojega položaja. Shod delegatov iz večih departementov je sklenil osnovati skupno organizacijo, ki naj vodi skupno akcijo istih okrajev. Med mnogimi predlogi glede izboljšanja vinarskega položaja je bil stavljen tudi sledeči politični predlog: 1. Vinogradniki naj se popolnoma zdrže volitev v generalni svet dne 28. t. m. in sicer da ne postavijo niti kandidatov, niti ne pridejo na volišče. 2. Pozivljajo se tudi oni člani sveta, ki letos ne odstopijo, da odlože mandate. (Letos se voli namreč le tretjina). 3. Ta abstinenca se razširi tudi na zastopstva arrondissementov. — Očita vojna se je torej razvila v tih odpor, pri katerim hočejo vinorejci složno nastopiti. Vlada bo končno le prisiljena spoznati njihove zahteve do zadnje pičice.

Koreja in Japonska.

Odkar so Japonci premagali podkupljivo in pomehkuženo rusko armado na daljnem vztoku, pridobivajo vedno več na terenu v gospodarskem in političnem oziru. Dasi so zadnji čas Zedinjene države nekoliko sklonile Japoncem glavo, ker ne puščajo japonskih izseljencev v svojo deželo, si vendar iz tega ne store mnogo in skušajo kolikor mogoče ostati v prijateljskem odnošaju z bogato Ameriko. Ker jim je torej proti vzhodu pot nekoliko zaprta, zato delajo z vso vnemo na bližnjem azijskem obrežju v svojo korist.

Azijsko obrežje ima čisto japonsko lice, ima japonske industrije, trgovce, obrtnike, delavce in deloma uradništvo.

Največjo pozornost obrača sedaj Japonska Koreji. Koreja je samostojna država s cesarjem iz domačega rodu. Ko se je otvorila mirovna konferenca v Haagu, kamor so poslane vse države svoje zastopnike, je poslala, ko se je zborovanje že pričelo, tudi Koreja posebno deputacijo, ne toliko, da tam zastopa državo, ampak posebno, da se pritoži nad Japonsko, ki hoče rušiti samostojnost korejskega cesarstva. Ta okolnost je pa razkačila Japonce, ki so že na tistem delovali zoper Korejo, da so sedaj javno pokazali, kaj pravzaprav nameravajo. Zviti Japonci so že prej podkupili ministre in svetovalce korejskega cesarja kakor tudi mnogo ostalih dostojanstvenikov. Naenkrat se je vsled njihovega vpliva pojavil nemir in deželi in začeli so se oglašati glasovi, da mora cesar odstopiti. Ko je tedaj cesar sklical svoje ministre, da mu svetujejo, kaj naj stori, da se povrne v deželo mir, so mu le-ti, podkupljeni z japonskim denarjem, dejali, da je mir mogoč le ako se odpove cesarstvu.

Le-ta je na to res podpisal listino, v kateri se odpuveduje prestolu v korist prestolonasledniku. Novi vladar pa je kakor poročajo popolnoma nezmožen, pravijo, da celo ni pri pravi pameti. Takega vladarja so seveda Japonci hoteli.

Nekatera poročila trdijo, da se cesar še ni popolnoma odpovedal ampak le izročil vladno začasno prestolonasledniku. Japonci že vedo zakaj tako nastopajo in imajo gotovo dobro preudarjen načrt glede Koreje. Po celi deželi

članov, med njimi 20.000 telovadcev, in 7000 žen, med katerimi jih telovadi 4.500. Razen teh telovadi v sokolskih čeških društvih 11.000 učencev (dijakov do 14 let) in 12.000 mladeničev od 14 do 18 let (naraščaj). Za svoje telovadce je torej Č. O. S. priredila posebno tekmovalno telovadbo „za zmago“. Pričela je v četrtek ob 7. uri zjutraj ter trajala ob pekočem solneču ves dan. Izmed 36 priglasenih je nastopilo ob določeni uri 22 tekmovalcev, ki jih je sodilo 33 sodnikov. Vsaki tekmovalce je moral tekrovati po dve vaji (eno predpisano in eno poljubno) na drugo, na bradlji, na konju na šir in na krogih, potem čez konja na vzdolž, v skoku na višino in v daljavo, v dveh sestavih prostih vaj, v plezanju na vrvi, v teku na 91×45 m, v metanju kocke 15 kg težke in v dviganju kremen 50 kg.

Videti je torej, da zahteva ta telovadni program visoke tehnične vsestranosti, velike telesne moči in utrjenosti. Vso tekmovalno telovadbo do konca je vzdržalo 18 tekmovalcev. Kot zmagalce — štejejo samo tri — so nam imenovali 1. T a b o r e k a (Žižkov), 2. F. V á c h a (Vinohrady), 3. E m. J a n i k a (Třebechovice). Dosegli so s tem največjo čast, za katero so se borili, da se morejo imenovati „zmagovalec“. Le kot zunanji znak priborjene časti dobe lipov venec, diplomo in srednjo medaljo Č. O. S. Darila v denarjih ali kake vrednosti — so izključene. (Sledi.)

ničesar o kraljici iz Sabe, ne vedo zgodbe o lepi Dalili in Samsonu in ne znajo ničesar o Jeruzalemu in Babilonu in nesrečni Gomori. Komaj vedo za angele, ki letajo, kadar je lep večer, nad šumami in poljanami in plahutajo s svojimi širokimi perutnicami. Rahle sapice nastajajo od njih, ki ponižno božajo obraz in sladko uspravajo sree.

Sanjala je Jelena potoma, zašlo je solnce in se je približal večer. Zvezde so se zasvetile na nebu, in iznad gor se je počasi dvigala luna. Jelena je šla proti šotorom, in ko je videla svoje drugove in družice, tedaj se je hipoma spomnila vse velike lažnjivosti svojih sanj. Vse to, kar je mislila prej, se ji je zdelo kakor nebesa, ki so živemu nedosegljiva. Daleč je lepota, blizu je grdoča in trpljenje in britkost.

To spoznanje je bilo grenko in je zastrupilo celo sree. Vse je varanje in laž in tudi besede, ki jih je govoril tih gospod. Laž so zanjo, za njega šala, ki jo človek stori za kratek čas in drugi hip nanjo pozabi.

„Kaj je, Jelena?“ — je vprašal veliki cigan, in bolen nasmeh je bil razlit po njegovem obrazu.

„Kod si hodila, Jelena?“ — Bližal se je, in ko se ji je približal, se mu je zasmejala. „Ta večer me čaka na holmu cestar.“

Šla je proti šotoru, cigan pa je stal na mestu in pomislil. In ko je pomislil, je stopil k bratoma in jima tiho pripovedoval. Nato so se izgubili vsi trije med bu-

vlada nemir, posebno se porajajo izgredi proti Japonskim naselnikom. Japonci so dali že več Korejcev zapreti. Nekatere tuje države so že poslale tja svoje bližnje ladje in moštvo, da straži njihove konzulate.

Dnevne vesti

a) domače.

— V „Slovenskem Narodu“ se na jako netakten način hvali zdravnik dr. Demeter pl. Bleiweis. Ker pa pri tem tudi brez povoda na skrajno nesramen način napada poleg drugih listov tudi našega in na naravnost nekorigijalen način žali celo vrsto zdravnikov, dolžni smo, da še enkrat na kratko ponovimo, kar smo dosedaj pisali o izpraznjenem mestu primarija na ljubljanski bolnišnici: Konstatirali smo, da se zadnja leta za modernizacijo medicinskega oddelka ni mnogo storilo in izrazili smo slutnjo, da se bo, če ostane mesto v familiji delalo v istem duhu naprej. Konstatirali smo dejstvo, da deželni odbor že več kakor 6 let ni skrbel niti najmanj za medicinski naraščaj. To dejstvo stoji v celi Avstriji kot edino. Povsod izdajajo za mlade zdravnike izdatne podpore, ravno pri nas pa, ko so skoraj vsi revni, se ni izdalo krajevarja z a t o , d a b i s i m o r d a n e p r i d o b i l k a k u b o ž e n , a n a d a r j e n z d r a v n i k k v a l i f i k a c i j e z a k a k p r i m a r i j a t , p r e d v s e m z a m e d i c i n s k e g a , z a k a m o r s o i m e l i ž e o d n e k d a j d o l o č e n e g a m l a d e g a B l e i w e i s a . Z a d a n e s p r i p o m n i m o š e s l e d e č e : 1. mlademu Bleiweisu je kvalifikacija, tudi če jo ima, popolnoma nepotrebna, ker je bilo že pred deset in več leti določeno, da dobi primarijat za očetom. 2. Delalo se je o d s t r a n i d e ž e l n e g a o d b o r a n a t o , d a s e z a m o r i v s e n a š e t a l e n t e , p o v e č i n i r e v n e z d r a v n i k e , d a b i v s a j n a z u n a j p o t e m k v a l i f i k a c i j a ž l a h t n i k a t u d i k a j v e l j a l a . 3. J e m e d m l a d i m i z d r a v n i k i n e k a j t a k i h , k i s o s i n a v z l i c n e č u v e n i u m a z a n i p r a k s i o d s t r a n i d e ž e l n e g a o d b o r a p r i d o b i l i s s v o j o m o ž j o k v a l i f i k a c i j o , k i j e n a j m a n j t o l i k e v r e d n o s t i , k a k o r o n a ž l a h t n i k a ! K e r n a m j e n a t e m , d a p o s v e t i m o v c e l t a k o r u p t e n s i s t e m , h o č e m o v k r a t k e m p o d a t i o b j e k t i v n i i n p r i m e r j e v a l n i p r e g l e d v s e h š t u d i j i n v s e g a d e l o v a n j a o n i h z d r a v n i k o v , k i p r i d e j o s p l o h v p o š t e v .

— Neverjetne razmere pri mestnem magistratu in občinskem svetu ljubljanskem. Korupcija v našem občinskem svetu je javna. Znano je, da delajo naši liberalni velikaši s pomočjo teh mest samo svojo osebno politiko in da izrabljajo svoj vpliv kot občinski svetniki pogosto v umazane koristolovske ali pa teroristične namene. V ilustracijo tega dejstva naj nam služi sledeči dopis, ki smo ga dobili iz zanesljivega vira: Leta 1894 sta oče ranjkega g. dr. Kopriva in gospod Jaromir Hanuš, vladni inženjer in sedaj občinski svetnik ljubljanski parcelirala svoja zemljišča ob Gruberjevi cesti v stavbišča. Takrat izjavila sta nasproti mestnemu magistratu, da sta pripravljena odstopiti svet, ki se bode rabil za novo projektirane ceste čez to zemljišče, brezplačno mestni občini. Projektovane so bile takrat čez ta svet tri ceste v širokosti 14 metrov. Odprla se je pa takoj samo sedanja Khunova cesta, ob kateri sta zgradila g. Kopriva in g. Jaromir Hanuš svoji hiši. Druga cesta projektovana je bila po regulacijskem načrtu vspešno s Khunovo cesto. Ko so se parcelirala Deleotova zemljišča, potegnili se je cesta, katera se je projektovala vspešno s Khunovo cesto od domobranske ceste čez zemljišče g. Koprive in g. Hanuša preko Elizabetne ceste in teče tik za otroško bolnico. Vsled prošnje Elizabetne otroške bolnice sklenilo se je pa v seji občinskega sveta z dne 5. maja 1903, da se ta nova cesta napravi samo v širini 12 metrov. Ta cesta krstila se je za „Cesta stare pravde“. V zadnjih letih je g. Jaromir Hanuš opetovano prosil, da bi smel na svoji parceli, ki leži ob

tej podaljšani „Cesti stare pravde“, zgraditi hišo. Mestni magistrat ljubljanski pa mu ni dal stavbenega dovoljenja, ker bi se morala „Cesta stare pravde“ odpreti od Domobranske ceste do njegove nove hišice, in ker tudi ni hotel zgraditi hiše v strnemem sistemu, kakor je bilo to določeno za tamkajšnja stavbišča po regulacijskem načrtu. Ko je pa g. dr. Kopriva zatisnil oči in zapustil svojim dvem nedoletnim otrokom parcele, katere je dobil od svojega ranjkega očeta, dovolil je mestni magistrat ljubljanski g. Hanušu zgraditi hišico na svoji parceli kljub temu, da jo ne bo napravil v strnemem sistemu in kljub temu, da se bode morala odpreti od Domobranske ceste do njegove nove stavbe ceste, katera bode povzročila mestni občini ogromne stroške, ki ne bodo v nobenem razmerju z dokodki, ki jih bode imela občina od nove Hanušove hišice. V smislu sklepa občinskega sveta z dne 5. maja 1903 odmerila se je nova cesta v širini 12 metrov. Vsled tega je preostalo nedoletnim otrokom g. dr. Koprive med vrtem stare Hanušove hiše in med novo cesto prostora v širini dveh metrov, katerega se je Hanuš takoj samovoljno polastil in priklopil k svojemu vrtu ter ga ogradil. Nedoletni otroci g. dr. Koprive so vsled tega samovoljnega in krivičnega postopanja vladnega inženirja in občinskega svetnika g. Jaromira Hanuša tožili, ter se je moral le-ta zavezati, da bode dotični prostor izročil nedoletnim otrokom zopet v posest. Toda gospod vladni inženjer in občinski svetnik Jaromir Hanuš hoče sedaj dotični prostor zopet iztrgati nedoletnim otrokom g. dr. Koprive. V občinski seji dne 15. t. m. predlagal je kot načelnik stavbenega odseka, da se Cesta stare pravde razširi na 14 metrov. V dotični seji nastopa on sam kot referent, torej v svoji lastni stvari. Občinski svet ljubljanski ni seveda imel drugega storiti, kakor hitro sprejeti dotični nasvet g. Jaromira Hanuša in sedaj zahteva mestni magistrat od nedoletnih otrok g. dr. Koprive, da morajo odstopiti mestni občini tudi še ta dva metra brezplačno. Značilno je že, da g. vladni svetnik in občinski svetnik Jaromir Hanuš ni imel toliko takta, da bi se pri posvetovanju in sklepanju o stvari, pri kateri je sam udeležen iz posvetovalnice odstranil, marveč je celo nastopal kot referent in predlagatelj. Še bolj čudno je pa, da je gospod vladni inženjer in občinski svetnik Jaromir Hanuš sedaj zahteval, naj se odpre cesta Stare pravde v širini 14 metrov, kljub temu, da je bil prej popolnoma zadovoljen s cesto 12 metrov, katera gotovo zadošča za njegovo novo hišico. Gospod Jaromir Hanuš pokazal je, da 12 metrov široka cesta popolnoma zadostuje, najbolje s tem, da je preostala dva metra sam zagrabil, priklopil k svojemu vrtu in dotični prostor hotel porabiti ne za cesto, ampak za svoj vrt. Ali ne diši celo njegovo postopanje po maščevanju, ker so ga nedoletni otroci g. dr. Koprive tožili radi sveta, ki si ga je hotel prilastiti? Vprašamo sedaj občinske svetnike, posebno pa mlajše med njimi, kako to, da so mogli prikrižati takemu predlogu in so postali s tem skrivni umazane čina osebne politike? Ali je bila tej pritrditvi krivica skrajna brezbrzičnost in neodpustljivo nepoznanje razmer od strani celega občinskega sveta ali pa je bil to dokaz, da se ves občinski odbor strinja s tem činom skrajne korupcije. Prosimo pojasnila!

— „Glasbena Matica“ in politika. Na zadnjem občnem zboru „Glasbene Matice“ volil se je, kakor smo že poročali, nov odbor. Voljeni so bili skoro vsi prejšnji odborniki samo g. Slavko Ravnikarja, pristaša S. L. S. niso predlagatelji sprejeli v kandidatno listo, in namesto njega bil je izvoljen uradnik „Kreditne banke“ torej v službi liberalcev stoječi mož. Ni dvoma, da v tem slučaju ne bi igralo strankarstvo prve vloge; dokaz temu pa je tudi agitacija, ki se je razvila pred volitvami od strani najzagrizenejših liberalcev. „Slov. Narod“ sicer napravilja zopet ponesrečen poskus, da bi zvalil krivdo na Ravnikarja samega, češ, da ni bil prisoten pri volitvah, toda taki onemogli dokazi pri razsodnih bralcih ne bojo imeli drugega uspeha, kakor da bodo potrdili gori izraženo mnenje. Posledice katere pa izvaja iz tega dejstva „Slovenec“, kot zastopnik S. L. S. se nam zde ravno tako pretirano strankarske in so iz narodnostnega stališča vsega obsojanja vredne. Kajti „Glasbena Matica“ ima za seboj za naše slovenske razmere naravnost krasno zgodovino, v njej do sedaj ni bilo strankarstva, v njej veljalo je vedno le pošteno in požrtvovalno delo, na katerem so sodelovali „Slovenci“, in ki je imelo mnogo krasnih uspehov. Vsi ki imajo pravih zaslug pri tem delu, vsi ki so družtvu pomagali do današnje višine, so bili in so tudi sedaj še na stališču nadstrankarskega, poštenega narodnega dela. Onih ki so prvi zanesli strankarstvo v društvo in so postali s tem njegovi največji škodljivci, onih je le skrajno majhno število, oni ne pridejo v poštev če se gre za obstoj društva. Edina pot je torej, da se jih po natančni preiskavi cele zadeve kratkomalo izključi, pa bo mir. To bi morala biti tudi zahteva S. L. S. in nič drugega. Slovensko ljudstvo je sodelovalo pri povzdigi „Glasbene Matice“, slovensko ljudstvo je ponosno nanjo in si jo hoče tako, kakoršna je, tudi ohraniti. Kdor dela na to, da se napravi nesoglasje med „Glasbeno Matico“ in velikim delom slovenskega ljudstva, ne dela v smislu zadnjega, naj bo potem liberalci ali klerikaleci.

— Zdravnikom na krški bolnišnici je imenovan gospod dr. V i n k o S c h e l e s n i k e r . Bil je do sedaj na graških klinikah in se specializiral za kirurgijo. Po kvalifikaciji, predvsem po temeljiti dolgoletni klinični izobrazbi bil je med kompetenti za to mesto daleč najboljši, razentega je Slovenec. Njegov protikandidat bil je dr. Trenz, bivši sekundarij ljubljanske bolnišnice in, kar je treba posebno upoštevati: Nemeec.

— Posledice afere Proft. Kakor strela čisti zrek v okolici mesta kamor udari, imela je tudi ta, za enkrat sicer menda vodena strela nekako čistilen upliv na naše slovensko ozračje. Škodljivci iz naših vrst odpadajo drug za drugim. Sram jih je postalo, seveda samo one, ki so sploh še zmožni sramežljivosti. Na vsak način sta moža kakor Levec in Šubic s svojim odstopom iz javnih slovenskih zastopov pokazala, da je nekoliko možatosti vendar v njih. Zaupanje sta izgubila, zato se nočeta vsiljevati za voditelja. Dr. Triller si pa hoče menda s kakim činom narodnega junaštva v najkrajšem času pridobiti zopet izgubljeno zaupanje, in za tako kratek čas se mu seveda ne izplača odstopati. Le kmalu na dan z junaštvom!

— Zakaj je Črnivec za ponemčenje II. državne gimnazije v Ljubljani, so že mnogi ugibali. Sedaj kroži vest, da je brčkone temu vzrok njegova tašča, zagrizena Nemka Jula Suppantšitcheva, ki stoji po svojem soprogubaje v direktni zvezi z nemško vlado in deželnim predsednikom. Naj si bo stvar taka ali taka, če se najde ta ali oni vzrok, dejstvo ostane vedno in nepremično: če bi ne bil Črnivec skrajno neznačajnej in pomilovanja vreden figamož, ne bi se v taki zadevi vdal ne tašči, ne kakemu drugemu strahu, ne bi zatajil svoje narodnosti niti sorodnikom niti vladnim mogoteem na ljubo.

— Kdaj je terno veljavno in kdaj ne? Poročalo se je, da mora kranjski deželni šolski svet sestaviti drugo terno za ravnatelja na I. državni gimnaziji, ker je ravnatelj Proft umaknil prošnjo. Lani je bilo za profesorja naravoslovja v Kočevju sestavljeno terno. Ministrstvo je prvega prosilca iz tega terna imenovalo provizoričnim učiteljem na II. gimnazijo v Ljubljani, za Kočevje pa prosilca, ki baje niti ni bil v ternu deželnega šolskega sveta. Ako se torej zdaj mora sestaviti drugo terno — menda se hoče spraviti zopet Nemece v terno? — ali je potem bil lani dotični učitelj v Kočevju postavno imenovan?

— Še enkrat imenovanje na gimnazijah. Zadnji čas nam je prinesel nova imenovanja na srednjih šolah tudi po Slovenskem, in ta imenovanja so takšna, da morajo vzbuditi pozornost v vseh slovenskih krogih, ki imajo le količkaj pojma o pomenu srednješolstva za narodno prosveto. Pozornost so ta imenovanja vzbudila radi tega, ker so neovrgljiv dokaz tendence osrednje vlade, kulturni razvoj Slovencev ovirati in končno onemogočiti s tem, da se slovenskemu razumnstvu doma sploh ne da kruha in da se na vsa boljša in važnejša mesta postavi tujca, ki ne pozna ne dežele, ne ljudstva, pred katerim se potiska starejše Slovence v ozadje in se jih tira na ta način iz domače zemlje. Najzoprnejše se dela pri nastavljanju profesorjev iz zgodovine. Tu se rojene Slovence prezira in na najboljša mesta se nastavlja mlade Nemce. Tako n. pr. je bil pred štirimi leti iz I. drž. gimn. v Ljubljani imenovan zgodovinar prof. Oskar v. Gratzky na Dunaj in v istem hipu to izpraznjeno mesto zasedeno z mladim Nemeem. V e d a n o m . To postopanje naučnega ministrstva je zaslužilo radi dveh stvari najodločnejšo grajo, in sicer prvič radi tega, ker je proti pravici in navadi zasedlo mesto brez razpisa, in drugič zato, ker je poslalo novoimenovanca, ki nima potrebne jezikovne usposobljenosti. Prof. v. Gratzky je imel namreč tudi izpit iz slovenščine kot učnega jezika. V e d a n p a n e z n a n i t i b e s e d i c e s l o v e n s k i ! — Slovenska dnevnikarja sta takrat to odpravila z medlimi noticami, slovenski poslanci in druga slovenska javnost pa se zato ni celo nič zmenila, kakor da bi je to sploh nič ne brigalo. — Še celo neposredno prizadeti slovenski profesorji so molčali kakor sužnji, katere oholi gospodar iz prevzetnosti tepe. — In letos pred nekolikimi dnevi? Z imenovanjem Wedanovim se je ta ista služba znova izpraznila in koj se je na novo oddala — zopet brez vsakega razpisa — mlademu dunajskemu nemškemu suplentu. List „Slovenec“ prinaša o tem malo notico, — „Slov. Narod“ tudi ne več, — slovenskim poslancem in slovenski javnosti pa to sicer spet nič mar. — Kaj je na tem, če slovenski sinovi, ki so po svojih izpiti že stari supleni, še nadalje glodajo suho suplentsko skorjo in z gnjevom v sreč in s stisnjenimi pestmi gledajo, kako se neznanega tujca posadi pred obloženo mizo na prostor, kateri po božji in pisani človeški pravici gre njim! Ti nevaležno ljudstvo, preslepljeno in zapeljano: revni slovenski dijak se trudi in peha ob bednem pomanjkanju leta in leta, da dovrši gimnazijo in vseučilišče, da napravi izpite, v nadi, da bode enkrat on učil slovenske mladeniče na domačih srednjih šolah, — a sedaj ti ga potisnejo v stran, in neznan tujec, povrh še neusposobljen, ga izrine, — a ti ne ganeš s prstom, tvoji listi in poslanci molče! — Zakaj pa potem pošiljaš svoje sinove se šolat, ako jih potem pušiš na lastni grudi stradati, med tem ko se tuji maste v tvoji

kovjem; včasih je še počila veja pod njihovimi nogami, potem je utihnilo vse. Že pozno — luna je bila visoko na nebu, sove so sovikale in tibo letale nad krajino — je zakričal nekdo tam na holmu — prvič glasno, a drugič dosti slabše. V mesečini se je videlo tam nekaj nerazločnih črnih postav, ki so se naglo premikale.

IV.

Jeleni se je sanjalo tisto noč, da so umorili tihega gospoda hudobni ljudje. Baš ko jo je prijel za roke, in sta nastopila pot proti visoki hiši, so skočili izza ovinka tolovaji, zamahnili so nad njim z dolgimi in težkimi palicami in ga pobili na tla. Umorili so ga in oropali, njo pa so odpeljali tja, od koder je bila prišla. In tako je bilo njeno hrepenenje za vselej končano kakor mlado drevo, ki ga izruje iz zemlje s koreninami poreden fant in ga vrže v bližnji jarek. Končano je bilo in s tem konceem je bila združena velika žalost, sredi katere se je Jelena prebudila. Prebudila se je in se dvignila v nizkem šotoru in pogledala pri majhni odprtini na plano. Tiha je bila zunaj noč, nekje v bližini je šumelo listje, bližali so se koraki in prišli so tisti trije eiganje, ki so se bili izgubili pozno zvečer med bukovjem. Dva sta sedla pred šotorom, kjer je spal stari in ohromeli Jure, eden pa je stopil v šotor in se vrnil po daljšem času s starem vred pred šotor.

(Sledi.)

hiši! — Toda pustimo lemantacije, premetrimo zadevo z mirno dušo. — S to zopetno neposredno oddajo zgodovinskega mesta na prvi državni gimnaziji — brez vsakega razpisa — se kršijo državni temeljni zakoni, po katerih imajo vsi primerno usposobljeni jednake pravice do izpraznjenih mest. Z razpisom službe se mora nuditi vsem opravičencem, da se potegujejo za izpraznjeno mesto, in potem ima vlada pravico imenovati iz prosilcev onega, ki se ji zdi najprimernejši. Drugič se vsiljuje s tem imenovanjem prvi državni gimnaziji, učna moč, koji manjka primerna usposobljenost; kajti pri današnji uredbi tega zavoda mora (razen germanistov) vsak profesor biti zmožen poučevati tudi v slovensščini, sicer so sitnosti na zavodu neizogibne, ker bi se potiskalo Slovence, ki imajo usposobljenost v obeh jezikih, samo v nižje razrede, Nemci pa bi poučevali v višjih. Kako deprimujoče in demoralizujoče to mora pač uplivati na prizadete profesorje in tudi na dijake, tega ni treba posebej poudarjati. — Hribarjeva tozadevna interpelacija je bila medla! Imenovanje Rothauga na I. drž. gimnaziji je huda hrivica za Slovence; ako pride sem, je to krivica v permanenci, katero treba na vsak način odstraniti. Odstraniti jo mora tisti, ki jo je napravil, t. j. minister! „Incipere et finire!“

— **Ribniški Sokol** vabi svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 28. t. m. v gostilni brata Andreja Podboja. Začetek ob 3. uri popoldne. Vsi izven Ribnice stanujoči bratje se opozarjajo, da ne bodo osebno vabljeni. Na sporedu je volitev šestih delegatov na občni zbor „Zveze“ kakor tudi volitev praporščakov in poročilo o veliki slavnosti dne 8. septembra.

— **XXII. redna velika skupščina** „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ se vrši v torek, dne 6. avgusta t. l. v Bohinjski Bistrici s sledečim sporedom: I. Sv. maša ob pol 11. uri v župni cerkvi sv. Nikolaja. II. Zborovanje ob pol 12. uri v hotelu „Triglav“; 1.) Nagovor prvomestnikovega namestnika; 2.) Nujni predlog prvomestnikovega namestnika; 3.) Tajnikovo poročilo; 4.) Blagajnikovo poročilo; 5.) Poročilo nadzorništva; 6.) Volitev prvomestnika; 7.) Volitev štirih članov v družbeno vodstvo.* 8.) Volitev nadzorništva (5 članov); 9.) Volitev razsodišča (petero članov); 10.) Predlogi in želje. — Dan velike skupščine „Družbe sv. Cirila in Metoda“ bodi vsem Slovincem narodni praznik, ki naj poživi in razširi narodno zavest do zadnjega sela, v katerem se govori mili naš jezik. Zato vabimo na skupščino poleg onih, ki imajo po pravilih pri zborovanju posvetovalno in glasovalno pravico, tudi vse druge Slovence in Slovenke ter vse prijatelje slovenske mladine kot poslušalce in drage nam goste. Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani, dne 12. julija 1907. Za prvomestnika: Luka Svetec; tajnik: dr. Ivan Svetina. — Dostavek: Po zborovanju bo skupni obed v hotelu „Triglav“. Udeležencem se je zglasiti do 5. avgusta z naslovom: „Hotel Triglav“ v Bohinjski Bistrici. — Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane (južni kol.) z osebnim vlakom ob 7:05 uri, prihod v Boh. Bistrico ob 10:18 uri; iz Celovca (južni kolodvor) z osebnim vlakom ob 7:45 uri, prihod v Boh. Bistrico ob 10:18 uri; iz Gorice (drž. kol.) z oseb. vlakom ob 6:05, prihod v Boh. Bistrico ob 8:07; iz Trsta (drž. kol.) ob 7:25 uri, prihod v Boh. Bistrico ob 10:42 uri.

— **Na Bledu** je letos tujcev mnogo več kot druga leta. Bohinjska železnica je zlasti Italijanom odprla pot v naše kraje. Dočim so druga leta le redki zašli med nas, je sedaj na izprehajališčih pogosto čuti italijansko govorico. Tudi Hrvatov in Madjarov je mnogo. Čehi imajo svoje središče v hotelu „Triglav“. Z vremenom so bili letoviščarji zadnji čas manj zadovoljni. Večinoma oblačno in hladno. Toda zdi se, da bode v prihodnje bolje. Pogajanja glede nakupa blejskega gradu in jezera se menda še vedno vrše. Upati je, da se ohrani ta biser kranjski deželi. Vrše se pogajanja med Muhrom in kranjsko deželo.

— **Toča** v velikosti kurjih jajec je padala nad pol ure dne 15. t. m. v občinah Col. Hrenovica, Gornje Vreme in Britof ter uničila vso letošnjo žetev. Dne 20. t. m. pa je pobila toča v savski dolini okoli Litje.

— **Pasja steklina.** Preteklo nedeljo je v Mengšu ugriznil pes, ki je bil menda sam ugriznjen od nekega tujega steklega psa, 23 letnega delavca Franca Oražma v desno roko. Oražmu je roka že otekla in ga prepeljejo na Dunaj v Pasteurjev zavod.

— **Dunajska „Zeit“** je znana kot list s krajno protislovansko smerjo. Zagrešil je že mnogo najinfamnejših stvari tudi glede nas Slovencev. Kako da ta list o naših zadevah nesramno piše naj dokaže sledeče kratko poročilo, ki je priobčilo „Zeit“ od 13. t. m. pod naslo-

*) Imena onih članov, ki letos izstopijo, pa morejo zopet voljeni biti, so natisnjeni na zadnji strani glasovnice.

vom „Ljubljanski poulični napisi“. „Ljubljana 12. julija. Tu kroži peticeja na občinski svet v zadevi pouličnih napisov, ki je pisana v tako skrajno hujskajočem tonu, da se jo brani podpisati velik del pošteno mislečih slovenskih meščanov radi presurovega tona v njej.“ — Zagrnimo si ta časopis, obenem pa dokažimo kot odgovor na to nesramnost s podpisami, da smo edinjsaj proti Nemcu.

— **Enketa o zboljšanju deželnih financ.** Finančni minister je obljubil, da skliče do jeseni na široki podlagi enketo za zboljšanje deželnih financ. Opozarjamo na to slovensko javnost in poklicane veščake, da se začnejo takoj temeljito baviti s tem vprašanjem ter študirati tozadevne razprave in knjige. Deželne finance so pri nas odprta rana, na kateri krvavi slovensko ljudstvo kranjske dežele. Zato pazite, slovenski strokovnjaki da na tej enketi ne bosta naše dežele zastopala samo knez Auersperg in baron Schwegel!

— **Koroška justica.** Zanimive podatke o tem poglavju nam daje zadnji „Mir“. Zaradi izgredev v Železni Kaplji in Žitari vasi se je vršila prošli teden razprava pred okrajnim sodiščem v Doberli vasi. Razprava še ni končala, ker se morajo zasliševati še priče in obtoženci, ki niso prišli k razpravi. Pač pa je treba poudarjati nastopno. Kot zastopnik državnega pravdnštva funkcionira pri tej razpravi dobrolski nadučitelj Dreo, ki je sam zagrizen nasprotnik Slovencev, pristaš nemškonacionalne stranke, pristaš onega Seifritza, čegar sinova sta tudi obtožena, za katerega je sam agitiral z vsemi silami, ki je vseskozi odobral početje dr. Krassnigga in drugod na shodih v omenjenih vaseh; obtoženci so tudi trije njegovi kolegi učitelji. „In tak človek“, piše „Mir“, „tak strankar bodi javni tožitelj v tako izključni politični pravdi, kakor ravno ta! To je škandal, ki je mogoč samo na Koroškem. Z vso odločnostjo zahtevamo, da pošlje e. kr. državno pravdnštvo k nadaljnjim obravnavam v tej zadevi kot svojega zastopnika e. kr. uradnika, od katerega moremo pričakovati, da bo storil svojo dolžnost.“

— **Afera dr. Brejc — dr. Krassnigg** pred okrajnim sodiščem v Dobrli vasi. G. dr. Brejc je radi žaljenj, ki jih je bruhal dr. Krassnigg iz Železne Kaplje, povodom zborovanj v Železni kaplji in Žitari vasi dne 5. majnika t. l., tožil dr. Krassnigga, pa tudi Krassnigg je vložil tožbo proti dr. Brejcu, ker mu je ta v silobranu nastavil revolver. Pri obravnavi, ki se je vršila dne 19. t. m. sta se s posredovanjem sodnika in zastopnika dr. Brejčevega, dr. Müllerja nasprotnika poravnala na ta način, da sta oba umaknila svoji tožbi, dr. Krassnigg je moral preklicati in obžalovati svoje žalitve pred navzočimi pričami in plačati 100 K za slovenski kulturni namen, katerega določi dr. Müller, in vse sodne stroške.

— **Skrivnostni umori izvoščkov v Trstu** so povzročili v Trstu med drugimi izvoščki mnogo strahu. Po noči sploh ne upa nikdo izmed njih voziti kakega tujca v tržaško okolico. Da pride tu pogosto do zabavnih prizorov med potniki in izvoščki je umevno. Dosedaj še nimajo zanesljivega sledu o morilecih.

— **Tržaške novice.** Na Lloydovem parniku „Medea“ sta se sprla dne 18. t. m. radi hrane kuhar Mihael Mayer in mornar Franc Sancin. Pri tem se je Mayer tako razburil, da je udaril z neko težko posodo Sancina s tako silo po spodnji čeljusti, da mu jo je zdrobil in so morali Sancina nezavestnega prepeljati v bolnico. Mayerja so aretovali. — 26 letni težak Josip Sosov iz Trsta je dne 17. t. m. iz ljubosumnosti sunil svojo 23 letno ljubico Ano Franchini z nožem v vrat in med leva rebra, tako da se je zgrudila. Nato jo je pričel poljubovati in vsled tega je bila Franchini tako velikodušna, da je redarjem, ki so prihitali na lice mesta, zanimala, da bi jo bil Sosov ranil. Ta pa je bil tako pošten, da je svoj čin priznal, nakar so ga odpeljali v zapor. — Težak Evgen Cetin je dne 17. t. m. na istrski cesti zabodel z nožem v levo stran prsij oženjenega težaka Ferdinanda Zapetlini, tako da je ta drugi da v bolnici umrl. Cetin se je nato skrtil v krčmi „Ai Cornetti“ pri krčmarju Cavallichu. Ko so udrli redarji v krčmo, je bila ta zaprta, pri zadnjih vratih pa sta Cetin in Cavallich zbežala. Drugi dan sta bila aretovana oba. Policijskega oficijala Zafutta so nedavno napali na ulici trije lopovi, od katerih ga je eden po glavi udaril. Ker sta bila dva stražnika v bližini, se je posrečilo aretovati vse tri.

— **Protipostavno postopanje c. kr. namestništva v Gradcu.** „Domovina“ poroča o dveh germanizatoričnih in protislovenskih nasilnih činih graškega namestništva. Tako se je zgodilo pred kratkim, da je štajerski deželni odbor brez razpisa podelil službo nemčurskemu zdravniku na deželni hiralnici v Vojniku, katero je poprej opravljal — Slovenec. Seveda je moral to storiti deželni odbor štajerski na ljubo nemčurski trški občini Vojnik, ki se je izločila

iz prejšnjega distrikta in si postavila lastnega občinskega zdravnika, ki naj rešuje trhlo vojniško odpadništvo. Da pa sme namestništvo v korist germanizacije žrtvovati tudi koristi bolnikov, naj nam dokazuje drugi dogodek. Zdravstveno okrožje za občine Višnja vas, Nova cerkev, Dobrna, Šmartno, Škofja vas, Bezovica in Frankolovo je od 1. januarja 1907 — torej že skoz celih šest mesecev brez distriktnega zdravnika, brez provizoričnega in brez definitivnega, kljub temu, da so imenovane občine na izpraznjeno mesto že 9. novembra 1906 imenovale za svojega distriktnega zdravnika g. dr. Branka Žizek. Proti takemu terorizmu ni druge pomoči, kakor brezobzirni in skrajni odpor. Vlada, ki deluje po takih protipostavnih in krivičnih načelih ne zasluži zaupanja. Tak sistem izziva boj do skrajnosti proti naši vladi, katero plačujemo pravzaprav zato, da bi služila našim interesom.

— **Italijanski in nemški dijaki v Gradcu** so se stekli dne 19. marca t. l. na graškem južnem kolodvoru, ker so bili Nemci tako nesramni, da so zahtevali, da naj se na graškem kolodvoru samo nemško govori. Pri tem je bilo polomljenih v restavraciji, kamor so se Nemci zatekli, nekoliko stolov, steklenic in krožnikov, v skupni vrednosti 54 K. Graško sodišče je, kakor je bilo pričakovati, spoznalo dne 15. t. m. Nemce popolnoma nedolžnim in obsodilo Lahe v zapor in denarno kazen.

— **Občine za narod.** Pod tem naslovom piše celjska „Domovina“, koliko uspehov je že dosegla občina Kokarje za pravice slovenskega jezika. Županstvo je pošiljalo vse uradne spise in tiskovine, ki so došle v nemščini, nazaj, in s tem doseglo, da mu dopošiljajo skoro vsi državni uradi slovenske dopise in da se tudi naslovi na kuvertah slovenski. Edino namestništvo v Gradcu in upravništvo dež. bolnice v Celju se upata tej upravičeni zahtevi občine Kokarje protiviti in pošiljati neprestano samonemške dopise. Vsled tega se je obrnila občina Kokarje s pritožbo na državnega poslanca g. V. Ježovnika, ki naj stori vse potrebno, da bode v prihodnje graško namestništvo dopošiljalo slovenskim občinam slovenske razglase. Na vsej črti se pridružujemo v tem pogledu celjski „Domovini“, ki pozivlje državne poslance, zbrane okrog dr. Šusteršiča, naj se pridružijo narodnemu delu Jugoslovanskega kluba. „Izrazi liberalec, klerikalec“, pravi „Domovina“ naj vas v delu za narod ne ovirajo, saj so ti izrazi pri Slovincih v resnici samo barve, s katerimi so sebični politiki pobarvali naše bojovnike in podboje, duri naših hiš, so ščuvanje ljudi med seboj za prazen nič, ker vendar vsi vedo, da so vsaj naši štajerski poslanci, kar se vere in verskih vprašanj tiče, pač vsi jednaki! Razložek med njimi je leta, da se štirje brezpogojno klanjajo dr. Korošcu, trije pa ne, ker mislijo rajše s svojo glavo nego z dr. Koroščevo in gledajo rajše na svoje oči nego na dr. Šusteršičeve. Tako je dejansko politično stanje še danes na Štajerskem. Trma klerikalnih mogotcev pa prav lahko provzroči fakičen preobrat v naši politiki. Mi poznamo le delo, pravo delo za blagor ljudstva za pravice naroda, kakor ga pozna zavedna občina Kokarje.

— **Narodni kolek na Štajerskem.** „Domovina“ piše, da je polnoštevilni občinski odbor tržke občine Rečica, ki že nad 25 let izključno slovenski uraduje, dne 5. t. m. storil v javni seji sledeči sklep: Vsi uradni dopisi se morajo za naprej kolkovati z narodnim kolkom na korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. „Domovina“ pozivlja vse slovenske občine, ne samo na Štajerskem, da store jednak sklep, da bodo dana družbi sv. Cirila in Metoda sredstva, da odpre par slovenskih šol ob jezikovni meji. Občina se obteži s tem prispevkom le prav neznatno, družbi bo izvanredno pomagano, ako slede rečiški občini z enakim sklepom tudi vse druge slovenske občine.

— **Štajerke novice.** Na štiri mesece težke ječe so obsodili 22 letnega delavca Petra Travnerja iz Gaberja, ker je enajstkrat zabodel z nožem Josipino Rupnik, ki ga vsled očetove prepovedi ni več ljubila. — Rači neprevidnosti se bo pokoril teden dnij v zaporu rudar Anton Čatar, ki je v rudniku izstrelil dinamitno patrono, ne da bi dal znamenje, vsled česar sta bila delavca Omahne in Grabič močno ranjena. — V Praprotnem pri Jurklostru je dne 9. t. m. udarila strela v hišo posestnika Marka Senice in jo vnela. Ker je bil močan veter in je tudi vode primanjkovalo, so razen hiše pogoreli tudi hlevi in žitnica. Škode je 6000 K, zavarovalnina pa znaša le 1400 K. — Ptujski mestni svet je v svoji seji dne 19. t. m. na predlog dr. Plachkega sprejel tole resolucijo: „Mestni svet ptujski izjavlja, da z dosedanjim postopanjem in taktiko poslanca g. Malika v državnem zboru nikakor ne soglašajo; pričakuje zanesljivo, da nastopi poslanec g. Malik mesto nekoristne demonstrativne politike pot resnega dela na gospodarskem in narodnem polju v sporazumljenju z ostalimi nemško-nacijonalnimi poslanci.“ — Brez komentarja.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!